

Het drama van 3 april 1944

In het najaar van 1944 werd West-Brabant bevrijd.

Gescheiden door het Hollands Diep vonden vanaf dat moment beschietingen plaats tussen de strijdende partijen.

Een geallieerde beschieting vanaf de Moerdijk kostte de elfjarige Henk Reedijk uit 's-Gravendeel het leven, minder dan een maand voor de bevrijding van geheel Nederland.

Zijn zus Stijnie (82) vertelt over de wrange smaak van 75 jaar bevrijding.

Door: Henk van den Heuvel

Wat zijn je herinneringen aan de oorlog?

Ik was 3 jaar toen de oorlog uitbrak, dus daar weet ik niet zoveel van. Er werd bij ons thuis nooit gepraat over die periode. Pas toen mijn vader last kreeg van demantie begon hij te praten over de oorlog. Toen viel ook de naam van Henkie wel eens. Ik had vier broers, 'Hendrik' was de oudste. Op 3 april 1944 kwam hij om, hij was toen net elf jaar oud.

een bloemetje op zijn graf, ook tijdens de dodenherdenking viel zijn naam nooit. Dominee Baars vertelde jaren later dat mijn vader het verlies nooit heeft kunnen verwerken. Alleen tante Lies wilde erover praten, een zus van mijn moeder. Zij had het allemaal meegemaakt, maar mijn ouders veranderden snel van onderwerp als ze erover begon te praten. Het was hun manier om met het verdriet om te gaan denk ik.

Ik heb ook geen rouwadvertentie kunnen vinden.

Bij mijn weten bestaat die niet, ik heb er nooit een gezien. Maar dat

Het graf van Henk Reedijk in 's-Gravendeel.

VAKKEN	CURSUS 19 44 / 19 44			Opmerkingen
	1e Rapp.	2e Rapp.	3e Rapp.	
Bijbelse Gesch.	7	7	6	Rot
Versje leren	9	9	9	beoordeld!
Lezen	6	6	6	
Schrijven	5	5	5	
Rekenen	6	6	5	
Ned. Taal	4	4	4	
Vaderl. Gesch.	6	6	6	
Aardrijkskunde	7	7	6	
Tekenen	6	6	5	
Nuttige Handw.	6	7	6	
Vlijt	7	7	6	
Gedrag	7	7	6	
Verzuimen	5	5	6	

Gezien: De Klasse-Onderwijzer(es):
1e Rapp. *[Handwritten Signature]*
2e Rapp. *[Handwritten Signature]*
3e Rapp. *[Handwritten Signature]*
Het Hoofd der School: *[Handwritten Signature]*

Een 9 voor Versje leren...

Je ouders vertelden je later nooit wat er gebeurde die dag?

Het hele verhaal ging in de doofpot. Jaarlijks op 3 april nooit eens

Het oorlogsmonument, begraafplaats 's-Gravendeel.

was meer een geldkwestie denk ik. De steen op zijn graf werd geplaatst op afbetaling, mijn ouders hadden het niet breed.

Later heb je wel gehoord over de gebeurtenissen op die rampzalige dag?

Vooral dankzij Will van Velsen,

de schooljuffrouw. Zij heeft Lies geïnterviewd en schreef 'De dood van een schooljongen', als volksverhaal voor de Historische Vereniging. Ik ben haar erg dankbaar dat zij dit heeft gedaan.

Wat een traumatische gebeurtenis voor alle betrokkenen. Heeft je broertje Gerrie hier later geen last van gehad?

Nee, we waren gewoon te jong. We hebben er weinig herinneringen aan. Gerrie miste wel stukjes uit zijn oor, daar waren ook granaatsplinters doorheen gevlogen. Tante Lies heeft het er altijd moeilijk mee gehad, vooral voor de volwassenen moet het verschrikkelijk zijn geweest. Het 200 meter lange bloedspoor op straat stond bij menig inwoner voorgoed in het geheugen gegrift.

Het is aangrijpend om te lezen dat hij in z'n doodsangst een gebed uitsprak. Hij zat op de Christelijke School Eben Haezer aan de Rijkestraat. Ik heb zijn rapport nog. Hij bleef zitten in de vierde klas met matige cijfers, maar voor 'Versje leren' had hij een 9.

Wat een verdriet moet dit zijn geweest voor je ouders.

Mijn vader heeft de granaatscherven van die dag nog opgehaald en bewaard. Misschien ter nagedachtenis. In december 1945 werd ons nieuwe broertje vernoemd naar Henkie. Hij was niet gezond en overleed een week later. Na de oorlog nam mijn vader

het ons altijd kwalijk wanneer we naar Duitsland op vakantie gingen. Hij begreep niet wat we daar te zoeken hadden.

Maar feitelijk gezien is Henkie door beschietingen van de geallieerden om het leven gekomen.

Het ging hem om die rot oorlog. Het had hem veranderd, hij was altijd praktisch ingesteld. In de oorlog klaagde mijn moeder ooit dat ze geen kleren voor me had. 'Wacht maar even', zei hij. Hij keerde terug met een Duitse vlag. Mijn moeder knipte het haken-

kruis eruit, dat verdween in de kachel. En ik kreeg een prachtig rood jurkje.

Tegenwoordig sta je wel jaarlijks stil bij zijn overlijden?

Zeker. Zijn naam staat op het prachtige oorlogsmonument hier in 's-Gravendeel. Na de dodenherdenking lopen we altijd even naar zijn steen, voor het plaatsen van een bloemetje. Zijn laatste rustplaats is nu een officieel oorlogsgraf, ik hoop dat de toekomstige generaties hem zullen blijven herdenken.

In een speciaal daarvoor gemaakt kastje, behorend tot de privécollectie van Bé van der Hoek uit 's-Gravendeel, wordt de herinnering aan Henk levend gehouden. Het kranlint 'Rust zacht Henk' is een zelfgemaakt exemplaar, de familie Reedijk maakte deze laatste groet van een oorlogsparachute.

'De dood van een Schooljongen' (samenvatting van het artikel van Will van Velsen)

Een gebeurtenis uit de oorlog, verteld door Mevrouw Lies Mol-Robbemont.

„In de oorlog werkte ik bij de familie Visser aan de Strijensedijk. Op 3 april 1945 kwam iemand mij daar zeggen dat er iets gebeurd was met mijn neefje. Wat was gebeurd? Samen met zijn vriend Dirk-Bas van Twist en zijn broertje Gerrie was hij aan het spelen op het erf van Van Twist aan de Beneden Havendijk. Daar stonden allemaal materialen die Van Twist als metselaar nodig had. Zo stond er een ronde betonnen bak, eenmaal ingegraven bedoeld als beerput. De jongens hoorden schoten komen vanaf Moerdijk en begrepen dat de geallieerden die in Brabant gelegerd waren schoten op iets dat op de Kil bewoog. Ze gebruikten de betonnen bak als schuilplaats. Ze hoorden het gefluit van een granaat. Die boorde zich in de muur van een huis aan de Gorsdijk. Een tweede granaat kwam op het erf van de familie Van Twist. Henk, die de schuilkelder had verlaten om zijn vierjarig broertje, die weg wilde lopen, terug te trekken, werd aan zijn rechter bovenbeen, bij zijn lies, getroffen. De scherf sneed dwars door zijn vlees en het begon ontzettend te bloeden. Hij werd op een brancard vervoerd naar het Groene Kruisgebouw. De slagader was doorgesneden en de wond was te hoog om het been af te binden. Zodra ik hoorde waar Henk was rende ik naar het Groene Kruisgebouw. Toen ik daar aankwam herkende hij me, hij zei 'Lies'. Ik schrok van hem, want hij zag er zo akelig uit. Hij wist dat hij zou sterven, want hij begon het 'Onze vader' op te zeggen. Niet lang daarna overleed hij.”